

Cena Kurjera:

W Warszawie: podana jest w nagłówku numeru wieczornego. Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę pocztą ekspedycyj: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25. Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera przyjmuwana być nie może.

Numer pojedynczy wieczorny kop. 5, poranny w dniu powszednim k. 3 w niedziele i święta k. 5.

Dras: Piotra Aleksandryjskiego B. Czwartek: Barlaama, Józefata Pus. Piątek: Mansfeta B. i Rufa M. Sobota: Saturnina Męcz.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęcone tylko wieczorem.

ROK SZEŚCZDZIESIĄTY CZWARTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 9-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-tej rano do 1-ej w południe.

Wschód księżyca: o godzinie 9 minut 40 w. Zachód 10 17 w. Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą stóp 2 cali 9.

Wschód słońca o godzinie 7 minut 42 Zachód 3 50 Długość dnia godzin 8 minut 10. Ubyło 8 54.

Cena ogłoszeń:

Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w numerach porannych, z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frendlera, ulica Senatorska nr 18.

Niedziela: Andrzeja Apostoła. Poniedziałek: Eligjusza Biskupa. Wtorek: Bibjanny Panny. Środa: Franciszka Ksawerego Wyzn.

Numer niniejszy wyszedł z druku o godzinie 6-ej rano.

KALENDARZ.

Zgromadzenia: Posiedzenie członków sekcji technicznej i owocowej warszawskiego Towarzystwa ogrodniczego. (Redakcja „Ogrodnika polskiego”, ulica Warecka nr 6—godzina 7 wieczorem.)

Koncerta: Wieczór zwoływany Towarzystwa muzycznego. (Sale ređutowe—godzina 8 wieczorem.)

Widowiska: Teatr wielki: „Flis” i „Miłość i sztuka” (występ panny Marji Giuri);—Teatr rozmaitości: „Mał od biedy”, „Majster i czeladnik” i „Pan Stefan z Pokucia” (występ p. Rychtera);—Teatr mały (przy ulicy Daniłowiczowskiej): „Żona pana Bonifacego” (pierwszy raz). Godzina 7 i pół wieczorem.)

Z Towarzystwa popierania przemysłu i handlu.

Wczoraj wieczorem w zwykłej sali obrad Towarzystwa zebrało się około trzydziestu osób pod przewodnictwem p. Konstantego Rudzkiego, w asystencji p. Paszkowskiego, jako zastępcy, i p. Wojciechowskiego, jako sekretarza sekcji.

Porządek dzienny obrad podaliśmy uprzednio, nie będziemy go tu powtarzali, przystępując od razu do sprawozdania z samych obrad.

Po odczytaniu protokołu poprzedniego posiedzenia zarząd sekcji przedstawił zebrany kwestjonariusz w sprawach fabrycznych, mający być rozstrzygnięty do wszystkich w kraju zarządów fabryk dla zebrania danych co do stanu tej gałęzi przemysłu.

Projekt-szemat przedstawiał następujące rubryki: nazwisko fabrykanta czyli firma, oznaczenie miejsca gdzie się fabryka znajduje, co produkuje, z jakiego materiały surowe, z oznaczeniem w przybliżeniu w jakim procentowym stosunku do ogólnej ilości zużywanych materiałów; co należy robić dla ułat-

wienia nabywania materiałów surowych; jeżeli materiały zagraniczne—to dlaczego nie krajowe; gdzie zbywa produkt gotowy z oznaczeniem stosunku procentowego do ogólnej produkcji fabryki, jaką napotyka konkurencję, o ile niebezpieczną i poważną; co należy robić dla ułatwienia konkurencji; co czyni dla ułatwienia warunków zbytu i rozszerzenia takowego; wreszcie uwagi.

Kwestjonariusz ten nie znalazł opozycji, p. Rosenblum zażądał dodania pytania jakie siły robocze pracują w fabryce, czy krajowe lub też zagraniczne i dla czego, słusznie uważając pytanie to za nader ważne i doniosłe, a p. Przysiański dodał jeszcze pytanie o jakość i siłę motoru.

Trudności jakie napotykały wszelkie usiłowania zbierania danych statystycznych nasunęły i tu wątpliwości o ile można się spodziewać odpowiedzi na powyższe pytania.

Krótkie jednak wyjaśnienie co do przyczyn niechęci dawania danych statystycznych przy istniejących warunkach handlu u nas, który jest prawie wyłącznie wewnętrznym i sam sposób postawienia pytań wątpliwości te uchylili.

Kwestjonariusz z wspomnianymi wyżej dopełnieniami przyjęto i naznaczono trzymiesięczny termin nadsyłania odpowiedzi, poczem wyznaczoną być ma delegacja do spożytkowania cennego materiału jaki one dostarczą.

Wniosek p. Lepperta o denaturacji spirytusów przedstawiony został wymownie i wyczerpująco przez wnioskodawcę.

Denaturacja spirytusu jest to zamienienie spirytusu na ciecz do picia nie zdatną, a mającą dla celów przemysłowych też samą co spirytus wartość — a to dla uwolnienia tegoż spirytusu od opłaty akcyzy.

Spirytus używany jest przy wszystkich prawie fabrycznych przetworach chemicznych. Fabrykacja octu, pokostów, eterów, chlorku, chloroformu, taniny, farb itd., wreszcie wyrób cukru z melasy sposobem ekstrakcyjnym systemem Mansoury, wymagają znacz-

nych ilości spirytusu a wysoka akcyza na spirytus nałożona jest przyczyną zwiększenia znacznie kosztów fabrykacji. Zdarza się często, że akcyza owa jest przyczyną, iż produkt krajowy musi być droższym od zagranicznego, nawet wysokim cłem obłożonego.

Jako przykłady, p. Leppert podał, iż cło od octu wynosi rs. 4 w złocie od puda, podczas gdy akcyza od spirytusu potrzebnego do wyprodukowania tejże ilości octu wynosi rs. 10 kop. 25; od etery cło rs. 5, akcyza rs. 16 kop. 48 i t. d. Dalej wskazał mówca, że rząd uznaje potrzebę takiego uwolnienia od akcyzy spirytusów używanych w celach przemysłowych, gdyż udzielił pozwolenie wyrabiania tegoż fabryce józefowskiej cukru z melasy sposobem Mansoury. W końcu przedstawił istniejące w Niemczech prawo w tym względzie wielce liberalne wraz z jego objaśnieniami i wyjątkami i proponował aby Towarzystwo popierania przemysłu i handlu wystąpiło do rządu z przedstawieniem o rozgałęzienie tej swobody przynajmniej na fabryki w miastach gubernjalnych i miejscach, gdzie się znajdują urzędy akcyzne.

Powstała stąd dosyć obszerna dyskusja pomiędzy pp. Rosenblumem, Kossuthem i wnioskodawcą, w której jednak pierwsi nie byli oponentami lecz owszem uznając słuszność wniosku p. Lepperta, pytaniami swoimi do szerszych skłaniał go wyjaśnić. Jedyną tylko kwestją sporną było: czy postawić wniosek ogólnie, czy też ująć go w projekt do prawa i instrukcję co do kontroli. Postanowiono prosić p. Lepperta o zredagowanie wniosku w sposób pośredni, to jest z ujęciem go w paragrafy dokładnie considerations przemysłu tego przedstawiające.

Pozostał jeszcze na porządku dziennym wniosek p. Kiślańskiego, żądającego, aby Towarzystwo przedsięwzięło starania o obłożenie cłem maszyn rolniczych, sprowadzanych z zagranicy. W nieobecności p. Kiślańskiego, wniosek jego odczytał sekretarz sekcji. W motywach swoich wnioskodawca przedstawia niesprawiedliwość obecnego stanu rzeczy, w któ-

GRZES.

HISTORIA MAŁŻEŃSKA

opowiedział

WOŁODY SKIBA

(Dalszy ciąg.)

XXXIII.

Pan January nie kłamał. Rzeczywiście „słyszał o podobnej historii”, mógł więc przypuszczać, że ma ślad pewien. Ale wspomnienie owo już się bardzo zatarało w jego pamięci i nie był bardzo pewny czy je odszuka.

Mimo to zatrzymał Grzesia jeszcze dłużej u siebie w domu. Liczył może na to potrosze, że młody chłopiec, oddany na pastwę trzem ładnym pannom, da się im jakoś urobić i zmięknąć. Gdyby zmięknął, toby się może zgodził na rozpoczęcie kroków o unięważenie małżeństwa na zwykłej drodze, jaka się używa wówczas kiedy jedno z małżonków znikło i nie daje o sobie wiadomości.

Niemalże też sobie wroził pan Papalik pomyslnego wpływu i skutku po owej cyfrze, którą rzucił niby nawiasowo i którą później, jakby przez nieuwagę, z pięciu na dziesięć tysięcy guldénów podwyższył. Dziesięć tysięcy reńskich i żona toż to zawsze o dziesięć tysięcy reńskich i o żonę więcej niż nie. Niepodobna, żeby ta myśl nie miała się nasunąć przystojnemu ale twardemu w punkcie zasad kawalerowi, który w tej chwili gościł pod jego dachem.

A panielki pojmowały też swoją rolę doskonale. Nie potrzebowały do tego żadnych ojcowskich instrukcyj. Nawet i między sobą, gdy panna Agata, jako najstarsza, chciała dać jakąś radę młodszym siostronom, przekonywała się zawsze, że one już ją naprzed odgadły. Grzesiowi a nawet i jego Klimkowi

brakowało chyba ptasiego mleka. Były to kapuśskie rozkosze, w których, jak wiadomo z historii, słabnie hart ducha i giętszym się staje charakter.

Nie można jednak było przedłużyć tego zabardzo. Zaraz nazajutrz po zawarciu układu Grzes grzecznie ale stanowczo postawił panu Januaremu alternatywę, że albo bezzwłocznie zamierzone przez niego kroki rozpoczęte zostaną, albo też on wyjedzie, gdzie dawał o sobie wiadomość gdzie się znajduje i gdy pan Papalik da mu znać, iż zebrał potrzebne wskazówki, to na telegraficzne wezwanie zaraz do Wyrwanek powróci.

— Pięć lat blisko czekałeś cierpliwie — odpowiedział mu na to pan January — a teraz nudzi ci się w Wyrwanek przez dni kilka?...

— To już natura ludzka, panie dobrodzieju — odparł nasz bohater — im bliżej jesteśmy punktu, do którego dążymy, tembardziej nam spieszo i pilno. A przytam obawiam się rozpróżniac i rozpieścić w wygodach. W moim zawodzie unikać tego trzeba koniecznie...

— A gdzie cię tu kto pięści i kto ci jakie nadzwyczajne wygódki robi, kochany panie Grzegorz? W gospodarstwie wszystko idzie jak szło... Ja pracuję, córki moje pracują... Wstań-no kiedy o piątej rano, a przekonasz się, że już wszystkie przy gospodarstwie... Nie uwierzysz jakie to zawołano gospodzie, chociaż im Pan Bóg urody, a ojeu grosza nie poskapił... Ale to i do tańca i do różańca i do zabawy i do książki dziewczyny! Prawda?... co?...

Była to znów przymówka o poglaskanie ojcowskiego serca.

— Przekonywam się o tem codziennie, laskawy panie — odpowiedział Grzes — rzeczywiście córki pana, dobrodzieja pod każdym względem wyższe są nad wszelkie pochwały. Ale właśnie ich pracowitość mnie zawstydza, rumienię się wobec nich, że nie nie robię...

— No, to się weź do jakiej roboty, pomagaj mi...

— Nie, panie dobrodzieju, mogłoby to we mnie obudzić niesmak do mego zawodu...

— Wielkie rzeczy! to zawód ten porzucisz i wzmiesz się do roli... Na dzierżawę parządną jużby cię stać było, jak sądzę. A na dzierżawach można się derobić... dowodem ja... dzierżawca jestem ale-bym się na niejedno dziedzictwo nie pomieniał...

— To prawda — odrzekł Grzes — wzrosłem na roli i kocham zawód rolnika... Ale dałem sobie słowo, że nie spocznę i nie osiadę na miejscu, dopóki się nie rozwiąże moja kwestja małżeńska. Dlatego i teraz pragnę jaknajprędzej puścić się dalej w moją wędrówkę i jeżeli pan dobrodzieju nie będzie mnie najdalej za parę dni potrzebował, w takim razie...

— Ale nie bądźże żywym srebrem! siedź!... daję ci słowo, że najdalej za parę dni zbiorę wszystkie potrzebne wskazówki.

Słowo się rzekło, wypadało go dotrzymać.

Pan January lamał sobie głowę nad schwyconiem wątku owej historii, zupełnie do Grzesiowej podobnej, i nareszcie coś jak przez mgłę przypominał mu się zaczęło.

Cztery lata już temu przeszło pan Papalik wpadł na myśl, że gdyby zamiast sprzedawać woły opasowe na miejscu, zawiózł je sam do Wiednia, mógłby na tem zrobić daleko lepszy interes. Pojechał zatem z wołami, ale pokazało się, że spekulacja nie przyniosła tak znacznej korzyści, żeby dla niej warto było zmieniać tryb życia na czas dłuższy i gospodarstwo bez pańskiego oka zostawiać. Nie ponawiał więc tych podróży w latach następnych. Otóż teraz przypomniało mu się niby przez sen, że owa podobna zupełnie do Grzesiowej historjé słyszał podczas tej wiedeńskiej wycieczki.

Za tym najpierwszym śladem prędko poszły inne. Pan Papalik przypomniał sobie, że miał w owej podróży towarzysza. Był nim, jak zwykle, faktor-

rym materiał surowy, części maszyn podlegają opłacie cłowej, podczas gdy całe maszyny rolnicze są od niej wolne, i zbija twierdzenie, jakoby nałożenie cła podnieść miało cenę maszyn a zatem zaciążyć na rolnictwie krajowem — wreszcie wnosi, aby maszyny rolnicze obłożone były cłem przynajmniej kop. 50 od puda. Wniosek popierał nader gorąco p. Rosenblum na tych samych opierając się motywach, a p. Kos-suth dodał, iż kwestja ta podniesiona została już na zjeździe w Moskwie po wystawie przemysłowej, i że odpowiedni projekt jest właśnie obecnie obrabianym i ma być przedstawionym radzie państwa. Wreszcie dodał, że od owej chwili stan rzeczy zmienił się w skutek wprowadzenia cła od węgla i że dziś 50 kop. od puda już nie wystarczą do protekcji wyrobów krajowych.

Jedynym oponentem był p. Leppert, który jednak wkraczał raczej w dziedzinę ogólnych kwestyj systemów ekonomicznych.

Wniosek z poprawką przez p. Rosenbluma proponowaną, aby żądano ustanowienia cła od narzędzi rolniczych w wysokości 50 kop. od puda, maszyny zaś rolnicze zrównano pod względem opłaty cłowej z innymi maszynami — przyjęty został.

Na tem posiedzenie około godziny 9½ ukończono.

J. Wł.

— 14 (26) listopada r. b., w dniu uroczystości urodzin JEJ CESARSKIEJ MOŚCI MARJI TEODORO-WNY, obywateli m. Warszawy mogą przyozdabiać chorągiewkami, a z nastąpieniem zmroku iluminować swoje posesje.

WIADOMOSCI BIEŻĄCE.

— Wobec rozszerzających się z każdym rokiem stosunków z Chinami, na granicach wschodniej i zachodniej Syberji, jak również kraju turkiestańskiego, postanowiono od 1-go stycznia r. p. st. otworzyć w Kuldży i Urdze szkoły tłumaczy.

— Z uwagi, iż konwojowanie więźniów i straż w więzieniach przeszkadzają żołnierzom i oficerom do prawidłowego pełnienia obowiązków w szeregach, projektowanem jest utworzenie specjalnych oddziałów wojska, złożonych z żołnierzy i oficerów, którzy wysłużyli obowiązkowy termin służby w szeregach, celem pełnienia przez nich wyłącznie obowiązków pilnowania i konwojowania więźniów. Oddziały te pozostawałyby pod zwierzchnictwem zarządu więzień i miejscowych inspektorów więziennych. Reforma powyższa ma być wprowadzona z początkiem roku przyszłego.

— Według danych, poczerpniętych ze sprawozdania kijowskiego towarzystwa technicznego, w całym państwie wyprodukowano i zważono w sierpniu r. b.: 24,632 pudy piasku cukrowego, 50,783 pudy melasy i rafinady i 3,583 pudy patoki. Do

dnia 1-go września st. st. r. b. wyrobiono: piasku cukrowego 16,296,457; melasy i rafinady 3,591,805 i patoki 16,620 pudów. Razem 19,905,184 pudy.

— Główny zarząd poczt i telegrafów ogłasza, iż w Ijinech, w gubernji kijowskiej, otwarto stację telegraficzną do przyjmowania depesz korespondencji wewnętrznej; tenże zarząd ogłasza, iż nowo otworzone stacje w Oszmianach, w gubernji wileńskiej, Malkim i Czyżewie w gubernji łomżyńskiej oraz w Wietce i Szklowie w gubernji mohylewskiej połączone zostały z miejscowymi instytucjami pocztowymi pod zarządem jednej osoby, w każdym ze wspomnianych punktów.

— Zarządy kolei żelaznych otrzymały ponowne rozporządzenie, odnoszące się do zabezpieczenia planów kolejowych od zasp śnieżnych.

— Według wykazów urzędowych, Warszawa w r. z. spożyła: wołów sztuk 60,646, krów 481, wieprzów 80,892, cieląt 28,650 i baranów 12,437, razem sztuk 183,106.

— Warszawa posiada obecnie następujące zakłady i instytucje filantropijne, pozostające pod kontrolą rady miejskiej dobroczynności publicznej: zakłady Towarzystwa dobroczynności; szpitale: Dzieciątka Jezus, św. Ducha, św. Rocha, św. Jana Bożego, św. Łazarza, na Pradze, przy domu zarobkowym (zarogatką wojską), dwa szpitale dziecięce, szpital ewangelicki, żydowski i zapasowy; instytucje: oftalmiczny, św. Kazimierza i moralnie zaniedbanych dzieci (w Mokotowie); domy schronienia: starców św. Ducha i Marji Panny, starców gminy ewang.-augsb., starców i dzieci wyznania mojżeszowego; przytulki: dla starych sług i wyrobników, dla dzieci gminy ewangelicko-augsburskiej, dla dzieci żydowskich, przytułek warszawski (przy ulicy Franciszkańskiej), przytułek warszawski imienia Feliksa Sobańskiego, dla paralityków i nieuleczalnych chorych, dom sierot gminy ewangelicko-augsburskiej, dom opieki Matki Boskiej, zakład św. Marty, przytułek dla biednych wychodzących ze szpitali, dom schronienia św. Władysława dla paralityków i pięć przytułków dla położnic.

— Album.

Pewna firma lipska, zajmująca się wydawnictwem albumów reprodukcji ze słynniejszych obrazów, zniosła się z jednym z tutejszych fotografów w kwestji zdjęć i nadesłania fotografii z kilku obrazów, pomiędzy którymi znajduje się „Bitwa pod Grunwaldem” Matejki.

Album nosić będzie tytuł „Zbiór najcenniejszych obrazów współczesnych”.

— „Podarunek ślubny”.

Pod tym tytułem wyszła w tych dniach nowa praca najpopularniejszej niezawodnie z autorek polskich... twórczyni „365-ciu objadów”, Lucyny Œwierczakiewiczowej.

— Malina?... co to?... chyba może imię... Malwina?... Ale tamtej było Anna... więc może Malinowska?... — Nu, ja nie wiem, proszę wielmożnego pana, może Malinowska.

— A on jak się nazywał?... ten co się z nią ożenił... — Proszę wielmożnego pana, albo to ja na tem zarobił, żebym to tak długo pamiętał?... On się nazywał Bałaszewski, czy jak?... — Może Piekarszewski? — zagadnął pan January.

Żyd spojrział na niego bystro. — Nu, a po co wielmożny pan pyta, kiedy wielmożny pan wie?... On się nazywał Piekarszewski, czy tak jakos.

Pan January był uszczęśliwiony.

— Podobieństwo nazwisk..., zupełna prawie tożsamość wypadku... bliska okolica... ten sam mniej więcej czas... — mówił do siebie — niepodobna, żeby to było co innego. Takie rzeczy zbyt rzadko się trafiają... nie można nawet przypuścić, żeby w tym samym prawie czasie, w tem samem miejscu, zdarzyły się dwa tak podobne wypadki ludziom podobnego nazwiska... Mogę go tam zawieźć śmiało... jestem pewny, że nie będzie się upierał przy takiej żonie. Jak się przekona co to było, spadnie mu z oczów łuska naiwności, przejrzy i rzuci ją ze wstrętem... A mnie niczego innego nie potrzeba...

Zatart ręce i swobodny, zadowolony, zaczął się przechadzać po kancelarji.

Ajzyk czekał spokojnie w bliskości drzwi.

Po jakimś czasie p. January przypomniał sobie o nim.

— Słuchajno, żydku — rzekł — ani wiesz jaką mi oddałeś przysługę twoją dobrą pamięcią... Masz tu kartkę... ekonom wyda ci ze śpichrza korzec pszenicy i korzec żyta...

Żydek skłonił się nisko. Był szczęśliwy. Po raz

Jest to wykład gospodarstwa domowego miejskiego i wiejskiego dla panien za mąż idących.

Rzecz ta zupełnie i zaokrągla kolekcję licznych prac autorki i niewątpliwie znajdzie wziętość.

— Spóźniona.

Pewien przedsiębiorca ogłasza, iż ma do sprzedania zapasy „lodu zeszłorocznego”.

Wobec ustalonej już zimy, wygląda to na... musztardę po obiedzie.

— Z dziedziny mody.

Najszlachetniejszy kruszec — złoto w drugim już 2 rzędu sezonie utrzymuje pierwszeństwo wpośród ozdób do sukien wizytowych i spacerowych.

Rzadziej wprawdzie spotykamy obecnie kolnierze i mankiety obszywane złotym sznurem lub galonami, ale za to szycy na dwa do trzech cali szerokie suto przysrajają przód sukien, co je czyni podobnemi do weale okazanych... draperyj teatralnych.

Jest to zresztą zdanie sylfa czyniącego spostrzeżenia w koncertowych salach, na ulicznych chodnikach lub sklepowych wystawach, a sylfom wolno różnić się w poglądach estetycznych od reprezentantów modnego świata.

Złotem także, niemniej bogato będą przyozdabiane staniki do kostjumów lizwowych.

Oglądaliśmy kilka podszytych futrem staników, gęsto szamerowanych grubemi złotemi sznurami na podobieństwo węgierskich kurtek narodowych.

Do sukien balowych ozdoby złote zupełnie przestały być używane.

— Wyprzedaż kwiatów.

W dniu wczorajszym jeden z ogrodników tutejszych urządził wielką wyprzedaż kwiatów.

Oryginalny był widok licznej publiczności, powracającej z miejsca wyprzedaży wśród śnieżnej zamięci, z ładunkiem uśmiechniętym wonią, kwieciami i wiosną!

— Donżuanka.

Jeżeli są donżuani, dlaczegożby nie miała się trafić donżuanka.

Poznaliśmy ją wczoraj w osobie pani Z., oskarżonej z powództwa pana K. w sądzie pokoju przy ulicy Brackiej.

Skarżący wyjaśnił, iż bywał u pani Z., jako przyjaciela nieboszczyka męża, nigdy jednak nie miał najmniejszego zamiaru występować w roli konkurenta o rękę wdówki.

Niemal wice został zadziwiony, kiedy pani Z. wystąpiła do niego z listem, w którym żąda jak najrychlejszej deklaracji, celem położenia końca złośliwym językom, które ją spotwarzają.

W odpowiedzi jaknajgrzeczniejszej p. K. oświadczył, iż nigdy żenić się nie myśli, a dla odwrócenia plotek zaniecha swoich wizyt.

Uparta wdowa nie dała jednak za wygraną...

Prawie codziennie czatowała na p. K. w różnych

pierwszy mu się zdarzyło sprzedać towar, do którego żadnej nie przywiązywał wartości — pamięć. Sądził, że mu zapłacono po królewsku.

Wziął kartkę i poszedł do ekonomu. Ale jeszcze na progu dworu przyszło mu na myśl, czy on się nie oszukał przypadkiem. Kiedy pan Papalik z własnej łaski dał za pamięć aż tyle, to pamięć mogła być warta jeszcze więcej. Żal się zrobiło żydkowi żytku, który wypuścił z ręki.

Omoknął, pokiwał głową.

— Nu, jaki ja głupi — rzekł do siebie — czemu ja się nie potargowałem.

Poszedł jeszcze chwilę i powrócił do kancelarji.

Uchylił ostrożnie drzwi i wsunął głowę. Pan Papalik przechadzał się jeszcze z uśmiechniętą twarzą i rękami w kieszeniach.

Żydek ostrożnie i powoli wsunął się cały.

Pan January ocknął się z zamyślenia i spostrzegł go.

— Czegoś chcesz?... — zapytał.

— Wielmożny panie... ja wróciłem... może jaśnie pan jeszcze co dołoży, żeby moja krzywda nie była.

— Co takiego?... —

— Jednego cielątka... jałoweczki...

Pan January tupnął nogą i zawołał:

— Ruszaj precz!

Ajzyk w mgnieniu oka zniknął za drzwiami. Był teraz spokojniejszy, miał więcej pewności, że się nie okpił. Dobra pamięć widać nie była więcej warta nad korzec pszenicy i korzec żyta. Jak mu przyjdzie drugi raz tym towarem handlować, będzie już wiedział jego cenę...

Tegoż dnia jeszcze pan January oznajmił Grzesio-wi, że nazajutrz wybierają się w drogę.

Klimka z wózkiem i księgarnią miano naturalnie pozostawić w Wyrwankach. Był on dla panien zakładnikiem materialnym, upewniającym o powrocie „kawalera”.

(Dalej ciąg nastąpi.)

żyd, bez którego żaden nasz obywatel, nawet tak przedsiębiorczy i przywykły do samodzielnego postępowania jak on, nie pusiłby się niezawodnie na tak odległe spekulacyjne hazardy. Żydek ów żył i był pod ręką. Kazał więc pan January co tchu jechać po niego do Rzeszowa.

Ajzyk przybył i wspólnie z panem Januarym przypomniać sobie zaczęli przygody i wrażenia owej pamiętnej podróży.

Okazało się, że Ajzyk ową historję o wiele lepiej niż pan January pamiętał.

Mówiono o niej w Oświęcimie, gdzie jest stacja dla wołów opasowych i gdzie potrzeba było dłużej się zatrzymać.

Główną w owej historii rolę grała panna, która chciała się wydać za mąż dla nazwiska. Łożył na to bogaty pan, więc przy pomocy żydków i innych usługowych ludzi interes dał się zrobić. Znalezione jakiegoś młodego chłopca, ożeniono go, a później wyprawiono w świat, a „panna” wróciła tam, gdzie była, już jako „pani”.

— A... pamiętasz, mój Ajzyku, gdzie się to stało?... — zapytał pan January.

— Nu, co ja mam nie pamiętać?... — odparł Ajzyk — to było w Kłębowie, o cztery mile od Oświęcimia. Tam mój szwagier Mortka pacht trzymał... Ten Mortka, to on tak się dorobił, że on teraz wielki pan...

— Mniejsza o Mortkę... A czyj był wtedy Kłębów?... —

— Nu, tego to ja, z przeproszeniem wielmożnego pana, już nie pamiętam... Pewnikiem bardzo bogaty pan, kiedy u niego Mortka tak się dorobił.

— A ta panna jak się nazywała i jak się nazywał ten co go z nią ożenił?... Nie pamiętasz?... co?... —

— Zaraz, proszę wielmożnego pana... — szukał w pamięci Ajzyk — co to ja mam nie pamiętać... zaraz... ona sobie tak jakos ładnie nazywała... aj!... jest! jest!... ona sobie nazywała... Malina!...

punkcie miasta i z całą gwałtownością domagała się, aby ją zaślubił.
Doszło raz tego, iż przed kilkoma tygodniami pami Z. spotkawszy p. K. na placu Wareckim w towarzystwie dwóch znajomych, nagadała mu „grubych” impertynencyj i odchodząc z gniewem uderzyła go parasolką, kończąc:
— Jesteś starym nieponiem...
Zajście to w zupełności potwierdził owi dwaj znajomi, wezwani w charakterze świadków.
Oskarżona nieczemu nie przeczyła, lecz stanowczo dowodziła, że p. K. niegodnie (?) z nią postąpił.
Sędzia nakłaniał strony do zgody, gdy jednak porozumienie nie nastąpiło, wydał wyrok, skazujący Z. za obelgi na tydzień aresztu policyjnego.

== U dentysty.
W dniu wczorajszym do jednego z dentystów przyszedł młody człowiek i doczekawszy się swojej kolei usiadł spokojnie na fotelu.
— Czem panu mogę służyć zapytuje dentysta.
— Wyrwiesz mi pan wszystkie zęby i natychmiast wstawisz nowe.
— Ależ to nie podobna — rzecze zdziwiony operator.
— Musisz pan, ja tak chcę — woła młodzieniec i gwałtownie przytrzymuje dentystę za rękę.
— Pomocy, ratunku, dał się słyszeć głos dentysty, który w żaden sposób nie mógł się uwolnić z żelaznego uścisku.
Przybyła służba, oczekujący pacjenci i szaleńca obezwładnili.
Rzeczywiście był to obłąkany P., ten sam, który w ciągu minionego lata zaczęła wiele osób w Saskim ogrodzie.
Policja odprowadziła go do mieszkania brata.
Należałoby nad nieszczęśliwym rozciągnąć baczną opiekę.
== Napad.
W dniu wczorajszym na szosie szmulkowskiej na włościanina gminy Klombów, Antoniego Modzelewskiego, wiozącego produktu spożywczego, napadło trzech drabów.
Napadnięty, broniąc się, został przez łotrów silnie pobity i poraniony.
Rabusię, zabrawszy z wozu kosze z nabiałem, uszli bezkarnie.
== Ofiara sanek.
Zaledwie ukazały się w dniu wczorajszym sanki na mieście, a już mamy do zapisaną smutny wypadek.
Około godziny 3-ej po południu p. G., jadąc dożółkarskimi sankami, najechany został na Żórawiej przez prywatne, których dyszel ugodził go w głowę.

Uderzenie było tak silne, iż p. G. zemdał.
Po udzieleniu pierwszej pomocy przez felerzera, chorego odwieziono do mieszkania.
Rana jest bardzo ciężka.
Sprawa wypadku zdołała umknąć bezkarnie.
== Zaczadzenie.
Noce wczorajszej na Pradze pod nrem 283 zagorzało, skutkiem pęknięcia pieca, siedm osób.
Wszystkie szczęśliwie do zmysłów przyprowadzono.
== Podrzucenie.
W dniu wczorajszym na ulicy Zgoda znaleziono podrzuczone niemowlę płci żeńskiej, około dwóch tygodni życia liczące.
Podrzutka odesłano do szpitala Dzieciątka Jezus.
== Wypadki — Na Grzybowskiej spadła z wozu paka z towarami i zraniła silnie w głowę robotnika Michała P. — Na Pradze Bronisław Z., ze strychu stajennego, spadł z drabiny i uległ złamaniu nogi.

== W imię słuszności.
W nrze 305 Kurjera podana była wzmianka o położeniu kamienia węgielnego pod kościół parafjalny w Józefowie Ordynackim.
W imię słuszności winniśmy sprostować mylnie podane nazwisko budowniczego tej świątyni.
Autorem planu kościoła nie jest budowniczy pow. biłgorajskiego p. Aleksander Jerzmanowski, lecz budowniczy dóbr ordynacji Zamojskich, p. Romuald Gadowski.
== Przedstawienie amatorskie.
Kółko amatorów w Łukowie zamierza dać kilka przedstawień scenicznych na cele dobroczynne.
Wybrano podobno trzyaktową komedję Labiche'a i Delacour'a p. t. „Wróble”.
Pierwsze przedstawienie odbyć się ma dnia 30-go b. m.
== Komunikacja.
Otrzymujemy wiadomość, iż szosy w niektórych miejscowościach, zwłaszcza w kaliskiem i plockiem skutkiem śniegu takimi pokryte są zawalami, iż frachty z największą powolnością postępować mogą.
Komunikacja osobowa na drodze kutnowskiej również jest utrudniona.
== Zima.
Z Berdyczowa donoszą nam co następuje:
„Mróz chwycił nagle, termometr spadł 12° niżej zera, śnieg „po kolana”, sanna więc mamy znakomita.
Mróz dochodzi zrana do 15°, w południe trochę mniej.
Stawy i sadzawki zamarzły na dobre, lód docodzi grubości pół łokcia.”

== Wypadki na prowincji.
W dniu 19-ym b. m., w Terespolu, młynarz miejscowy Lejba Nieboszyk, zajęty przy maszynie, pochwycen za u-branie między tryby, zginął natychmiast okropną śmiercią.
W dniu 17-ym b. m., w osadzie kopalnianej Ostrowa w powiecie bendzińskim, 27-letni Stanisław Demtowski, felerz, zaszedłszy do apteki, zamiast wódki, napił się kwasu karbolenego, wskutek czego w dwie godziny wyzionął ducha.
W dniu 16-ym b. m., w pobliżu wsi Łowmiany, w powiecie marjampolskim, 21-letni Antoni Socynom, ciągnąc nad brzegiem łódkę, wpadł do Niemna i utonął.
Tegoż dnia we wsi Ostrowa w powiecie bendzińskim, 4-letni Stanisław Żurek, pozostawiony bez dozoru starszych, wpadł do rowu napelnionego wodą i gdy go wydobyto już nie żył.

NEKROLOGJA.

† S. p. Felicia Czajkowska, panna, córka niezżyjących Aleksandry z Rudzkich i Edwarda b. suflera teatru wielkiego, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. sakramentami, przeżywszy lat 29, rozstała się z tym światem. Pozostała rodzina zaprasza krewnych i przyjaciół na żałobne nabożeństwo odbyć się mające w kościele św. Jana (Fary), w kaplicy Pana Jezusa, o godzinie 10 i pół zrana, w dniu 27-ym listopada, to jest we czwartek, a następnie na wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła i w tymże dniu o godzinie 12 i pół w południe. —3786—
† S. p. Franciszek Luniewski, b. obywatel ziemski, ostatnio urzędnik warszawskiej kolei konnej, przeniósł się do wieczności dnia 24-go listopada 1884 r. Pozostała rodzina zaprasza krewnych, znajomych i kolegów zmarłego na żałobne nabożeństwo odbyć się mające w dniu 27-ym listopada, to jest we czwartek, o godzinie 11 i pół zrana, w kościele św. Krzyżera na wyprowadzenie zwłok z tegoż kościoła zaraz po skończonym nabożeństwie na cmentarz powązkowski. —3788—
† Dnia 26-go listopada, to jest we środę, jako w pierwszą bolesną rocznicę zgonu S. p. Heleny z Danilowskich Kiersz, odbędzie się nabożeństwo żałobne za spój jej duszy w kościele Narodzenia N. M. Panny na Lesznie, o godzinie 9-oj zrana. Zapraszam na to nabożeństwo krewnych, przyjaciół i znajomych S. p. Heleny. Syn zmarłej. —1401

TELEGRAMY

„KURJERA WARSZAWSKIEGO”.

Wiedeń 25-go listopada.

W kołach politycznych zauważono, że dopiero zwołanie konferencji afrykańskiej przekonało wszystkich, iż celem polityki księcia Bismarka od lat kilku było pozyskanie Francji, środkami zaś wiodącymi do tego celu: porozumienie się z Rosją, przeszko-

Życie warszawskie.

Kobiety z wosku.

Ja. Czy to chłopiec?
Mania. Nie.
Ja. Dziewczyzna?
Mania. Nie.
Ja. Cóż to więc takiego?
Mania. Lalka.

Prześladują mnie od pewnego czasu szklane oczy, malowane twarze, konopiaste grzywki i usta uśmiechające się wciąż, niewiedzieć po co i do kogo...
Winne temu nadchodzące święta, które berło publicznych wystaw i prywatnej uciechy, składają w ręce—lalek.
Gdzie spojrzeć: lalki, lalki i lalki...
Wosk i porcelana, drzewo i kauczek, masa papierowa i szafjan wypchany trocinami, pod technieniem specjalnego artysty nabierają kształtów ludzkich, i wzdłuż wszystkich chodników stołecznych, denerwują przechodnia wytrzeszczonemi oczyma i cukierkową minką „pierwszej naiwnej.”
Jednego z ubiegłych wieczorów o mało nie krzyknąłem ze zdziwienia przed gronem tych dam woskowych, które wyprawiły sobie milczący raucik z kryształową szymbą magazynu...
Do tej chwili ochłonać nie mogę ze wzruszenia...
Jako? czyżby naprawdę tak bliskie pokrewieństwo łączyło życie ze sztuką, stosunki towarzyskie z wystawą kupca, kobiety z...?
Dostrzegłem przedewszystkiem, że lalka w jedwabnej „wieczorowej” tualecie, z koronkową zarzutką na białych ramionach i wachlarzem rozłożonym przy gorsie, jest moją dobrą znajomą z sali teatralnej.
O! wśród miliona poznałbym ją po uśmiechu—po tym miodowym uśmiechu, który nigdy, na jedną sekundę nie przestaje cukrować jej warg, w kształcie eerduska wyciętych!...
Badałem ją raz zbliska na „Fauscie.” W pierwszym akcie uśmiech jej podobał mi się. Był jakby lekka, niewieścią ironią, szydzącą z tytanowej burzy filozofa. W drugim akcie byłem już tym uśmiechem zaniepokojony. Faust uwodził Małgorzatę—ona się uśmiecha. Faust zabija Walentego—ona się uśmiecha. Czekaliśmy z trwogą i rozdrażnieniem na akt ostatni. Gdy Małgorzata, nędzna, obłąkana i najnie-

szczęśliwsza z nieszczęśliwych, kona na więziennym barłogu, spojrzalem na tę dziwną...
Uśmiechała się jak przedtem: słodko, mile—nieznośnie!
Przed przyjaciółką tej damy, obróconą profilem do ulicy, również uchyliłem kapelusza...
Miała twarz tak zwaną „artystyczną”, włosy także „à l'artiste”, a na tych włosach wielki, czarny „Gainsborough.” Najbardziej jednak podobała mi się w niej niezwykła barwa twarzy—bladoczerwona, ciepła, taka za jaką przepadają malarze i jaka ma tylko herbaciana róża, gdy wędznąć poczyna...
Danie tej choiałem rzec z uniożonym ukłonem:
— Czy pamiętasz pani naszą rozmowę przed kominkiem, przy której oczy moje o mało nie zabrały znajomości z twemi różowymi paznokietkami?
Poszło nam o drobnostkę...
Przed simmlerowską „Śmiercią Barbary”, tym wstrząsającym dramatem, już nie dziejowym tylko, ale wszechludzkim, zawołała ona z zachwytem:
— Ach, panie, jakież—naturalny!
Wyrwało się jej to po pięciu minutach bacznego wpatrywania się w obraz z namarszczoną brewką i zmrużonemi oczyma...
— Czy mówisz pani o wyrazie twarzy Zygmunta, odrętwionego rozpaczą?—spytałem.
— Nie... o fotelu stojącym przy łóżku.
I potrząsnęła rozumnie jedwabną kaskadą włosów, ułożonych w pukle jak u Rafaela.
Wieczorem — przy wspomnianym już kominku—ostrzegłem ją:
— Nie stawaj pani zbyt blisko ognia.
— Dlaczego?...
— Bo gorąco bardzo jest niebezpiecznem—dla woskowych lalek.
Lalka „nietłukąca się” to także moja znajoma...
Wyrobiona jest ona z kauczuku — z amerykańskiego kauczuku, o którym twierdzi wynalazca, iż nie szkodzi mu żaden upadek i że za każdym odbiciem się, wyżej podskakuje w górę.
Lalka ta, pomiędzy ludźmi nazywa się panną Różą...
Trudno zliczyć na palcach obu rąk i... nóg nawet, wszystkie „upadki” tej panny. A jednak, jak się trzyma—jak się trzyma! Widziałem ją przed tygodniem i upewniam was, że nie odłukła sobie w upadkach owych ani jednego milimetra u orlego, cienko zastrzonego noska.

Faktem też jest, iż podskakuje coraz wyżej...
Przy pierwszym upadku podskoczyła z suterenu na parter. Przy następnym podniosła się z parteru do antresoli. Dalsze upadki przeniosły ją z antresoli na pierwsze piętro. Ostatni, gwałtowniejszy niż inne, zaawansował ją na piętro drugie...
Jeszcze kilka upadków, a panna Róża znajdzie się — pod strychem.
Kilka lalek trzymało się na uboczu. Dumne one były ze swych kostiumów sztychowych i z oświetlenia, które nie padało na nie z góry lub z boków, jak na ludzi zwyczajnych, lecz od spodu, z rampy... Okragłe ich oczy, rzęsy cyrklem zakreślone, misterne „flutki” na skroniach i coś... porcelanowego w ogólnym wyrazie twarzy, oglądaliśmy wszyscy tam—w tym wielkim gmachu, na filarach korynekach o party...
Czy wrzała dokoła burza tragiczna, czy strzelał szumnymi racami humor wezbrany, one zawsze były—sobą.
Każdej matce oszczędnej i mężowi każdemu, żyjącemu z „kredką”, widok ich sprawiał uciechę. Jaka pogoda kamienna w twarzy! Jaki spokój niezmagony w ruchach! Można było być pewnym, że gdy zejda ze sceny, ani jedna faldka u sukni ich nie będzie zgnieciona, ani jedna falbanka u „balaiyeuse’y” nie straci swej krochmalnej sztywności...
A jednak i tym — spokojnym — nie darowała... intryga...
Powiedziano, iż nie umieją zastosować się do wymagań sceny...
Tak, jakby właśnie scena nie powinna się stosować do ich wymagań...
Nieprawda, p. Jerzynówno?...
Czereda „gumowych dzieci” usadowiona w samym środku sklepowej witryny, przeniosła mnie odrazu myślą—na rozzieleniony trawnik Saskiego ogrodu.
Jak dobrze uczyniono, wyrabiając te wszystkie okragłe kształty i pulchne wypukłości z materiału elastycznego!...
Pod dłonią niańki lub bony uginają się one na chwilę — ale zaraz potem podnoszą się, jędrniejsze jeszcze i różowsze...
Szkoda tylko, że to cherubinowe gronko ubrano w arlekińskie stroje, które tak wymownie stwierdzają słowa Mani, użyte za motto dzisiejszego obrazka!...

Fantazja.

